

Michal Horský, Lucie Juříčková, Jaroslav Pícka: Měkkýši České a Slovenské republiky. Molluscs of the Czech and Slovak Republics

Do nového r. 2014 vstupujeme s cenným vánočním dárkem – skvěle vypravenou obrazovou publikací o měkkýších českých zemí a Slovenska, kterou uvítají nejen zoologové, ale i široký okruh milovníků přírody, neboť nabízí jedinečný vhled do světa naší malakofauny (viz také str. 42 této Živy). Takový spis jsme již dávno potřebovali, jelikož určovací Klíč československých měkkýšů z r. 1956 (V. Ložek, vydavatelství Slovenské akademie věd) se stal dnes již obtížně dostupnou a spíše historickou knihou a nebyl u nás ani na Slovensku ničím nahrazen. Ze zahraničních publikací zahrnuje měkkýši faunu celého bývalého Československa příručka Die Landschnecken Nord- und Mitteleuropas (Suchozemští plži severní a střední Evropy; M. P. Kerney, R. A. Cameron a J. Jungbluth, Verlag Paul Parey, Hamburg 1983), ale zabývá se jen suchozemskými plži a je napsána v němčině, v níž se mladá generace na rozdíl od dřívějších časů už jen těžko orientuje. Kromě toho vyšla tato kniha v tehdejší západní Německu, což podstatně snížilo v době jejího vydání dostupnost na našem území.

Nicméně právě ve srovnání s tímto spísem vynikne hodnoty recenzovaného malakozoologického díla. To by bylo možné – aspoň na první pohled – považovat především za obrazový atlas, který vynikající kvalitou i reprodukcí barevných foto-

grafií všech našich druhů (včetně druhů vázaných pouze na skleníky), suchozemských i vodních, převyšuje obdobné zahraniční publikace (viz např. R. Fechtner a G. Falkner: Weichtiere – Měkkýši; Mosaik Verlag, Mnichov 1990). Bližší seznámení však ukáže, že jde o dílo mnohem širšího záběru a dosahu.

Barevným obrazovým tabulím (je jich celkem 68) předchází 164 stran textu, jehož úvodní stati se zabývají nejen morfologií, anatomií a ekologií měkkýšů, ale také jejich významem pro člověka, vývojem v pleistocénu, historií výzkumu v českých zemích i na Slovensku, sběrem a organizací sbírek, nomenklaturou a determinací literaturou; nechybí ani slovník pojmů.

Následuje Seznam měkkýšů ČR a SR s orientační mapou Čech, Moravy a Slovenska, přehledem zkratk a registrem druhů se stránkovými odkazy na jejich textové charakteristiky a také výskytem v Čechách, na Moravě a na Slovensku (doplňeno indexy geografických areálů). Pak jsou zařazeny texty k jednotlivým druhům, které stručně popisují jejich vzhled, naleziště a životní podmínky s důrazem na různé specifika, jako je vztah k vegetacím, půdám, vlhkosti, horninovému prostředí i způsobu sběru v terénu. Tyto komentáře, i když se zdánlivě jeví jako stručné, shrnují množství údajů a nejnovějších poznatků, takže jsou bohatým

zdrojem informací, které uvítá každý, kdo se z jakéhokoli hlediska zajímá o měkkýše, resp. o konkrétní druhy této skupiny (např. přenašeče parazitů).

To ale ještě není vše; v knize najdeme i národní názvosloví jak v češtině a slovenštině, tak v němčině a angličtině, které překvapí bohatou vyjadřovací schopností našich rodných jazyků. A co je nejdůležitější – veškeré texty jsou v plném znění přeloženy do angličtiny a umístěny paralelně s těmi českými v celém rozsahu knihy.

Za barevnými tabulemi následuje bohatý seznam aktuální malakozoologické literatury, rejstříky v češtině, slovenštině, angličtině, němčině a především v latině s odkazy na stránky a čísla vyobrazení. Uživatel knihy, ať náš či zahraniční badatel nebo laik, se tedy ve spisu může snadno orientovat.

Jistě se najde nějaký kritik – puntičkář, který poukáže na to, že autoři měli blíže komentovat některé dosud nejasné otázky z taxonomie, nebo doplnit různé detaily z ekologie, to však nemění nic na skutečnosti, že jde o komplexní dílo zpracované s opravdu nebyvalou pečlivostí, jemuž lze sotva něco vytknout. V každém případě kniha představuje mezník nejen v naší, ale též středoevropské a nebojme se říci i evropské literatuře, který by měl znát každý malakozoolog a zároveň by se mohl potěšit také prostý milovník přírody, jemuž se odkryje drobná krása kontinentálních měkkýšů.

**Nakladatelství Kabourek, Zlín 2013,
264 str., z toho 68 barevných fototabulí.
Doporučená cena 1 490 Kč**

1 Ukázka z recenzované publikace – dvoustrana s obrazovou tabulí zahrnující zástupce čeledí vrkočovití (*Vertiginidae*), hladovkovití (*Enidae*) a závornatkovití (*Clausiliidae*)

<p>Vertiginidae</p> <p>270. <i>Truncatellina cylindrica</i> (A. Férussac, 1807) [1.9 / 0.9] → p. 77 B M S</p> <p>271-272. <i>T. costulata</i> (Nilsson, 1823) [1.9 / 1.0] → p. 77 B M S</p> <p>273-274. <i>T. claustralis</i> (Gredler, 1856) [1.8 / 0.8] → p. 78 B M S</p> <p>275. <i>Vertigo pusilla</i> O. F. Müller, 1774 [2.1 / 1.2] → p. 78 B M S</p> <p>276. <i>V. antivertigo</i> (Draparnaud, 1801) [2.2 / 1.3] → p. 78 B M S</p> <p>277. <i>V. substriata</i> (Jeffreys, 1833) [1.8 / 1.1] → p. 78 B M S</p> <p>278. <i>V. pygmaea</i> (Draparnaud, 1801) [2.2 / 1.2] → p. 79 B M S</p> <p>279. <i>V. moulinsiana</i> (Dupuy, 1849) [2.5 / 1.5] → p. 79 B M S</p> <p>280. <i>V. modesta arctica</i> (Wallenberg, 1858) [2.5 / 1.5] → p. 79 B M S</p> <p>281-282. <i>V. romneyensis</i> (Westerlund, 1871) [2.4 / 1.4] → p. 80 B M S</p> <p>283. <i>V. liljeborgi</i> (Westerlund, 1871) [2.0 / 1.3] → p. 80 B M S</p> <p>284. <i>V. geyeri</i> Lindholm, 1925 [1.9 / 1.2] → p. 80 B M S</p> <p>285. <i>V. alpestris</i> Alder, 1838 [2.1 / 1.1] → p. 80 B M S</p> <p>286. <i>V. angustior</i> Jeffreys, 1830 [1.8 / 0.9] → p. 81 B M S</p> <p>Enidae</p> <p>287. <i>Chondrula tridens tridens</i> (O. F. Müller, 1774) [11 / 4.4] → p. 81 B M S</p> <p>288. <i>C. tridens eximia</i> (Rossmässler, 1835) [16 / 6.0] → p. 81 B M S</p> <p>289. <i>Ena montana</i> (Draparnaud, 1801) [16 / 6.5] → p. 82 B M S</p> <p>290. <i>Meridigera obscura</i> (O. F. Müller, 1774) [9.5 / 3.8] → p. 82 B M S</p> <p>291. <i>Zebrina detrita</i> (O. F. Müller, 1774) [24 / 11] → p. 82 B M S</p> <p>Clausiliidae</p> <p>292. <i>clausilium</i> → p. 83</p> <p>293. <i>Altopia bieltzi clathrata</i> (E. A. Bielz, 1856) [15 / 3.8] → p. 83 B M S</p> <p>294-296. <i>Cochlodina laminata</i> (Montagu, 1803) [17 / 4.0] → p. 83 B M S</p>	
--	--